

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG.

Megjelen minden szerdán és szombaton este
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Wekerle-tér 502.

Felolvasó szerkesztő:
Dr. Buza Barna.

Elfizetési ár: egész évre 10 korona, félévre 5 korona,
negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál, Wekerle-tér 502
Hirdetéseket a legutolsóban árban közölünk.

Hamis cím.

A képviselőháznak a f. hó 15-iki ülésén mutatá be a miniszterelnök törvényjavaslatát a vármegyéek pénztári és számvevőségi teendőinek ellátásáról, oly nyilatkozattal, hogy az a közgazgatás terén egy további lépés akar lenni az egyszerűsítés céljából.

Hát ez hamis cím. Nem a közgazgatás egyszerűsítése, de a centralizáció, a vármegyéek megsemmisítése, a központi kormány mindenhatósága felé vezető egy nagy lépés akar ez lenni.

Valóban — erit mihi magnus Apollo — megcsudádom aki nekem kimutatja azt az egyszerűsítést, amit ezzel elérünk. Még inkább látok benne ellenkezőt — például az utalványozásnál. — Itt csak a pénztári és számvevői teendők más tételre való átvitele céloztatik, de azon a más tétel — a kir. adóhivataloknál és pénzügyigazgatóságoknál — az eljárás *semmitől se lesz egyszerűbb, mint most a vármegyéknél.* Ha egyszerűsítés valamely teendőket elvenni a vármegyéktől: akkor a legnagyobb egyszerűsítés mindent elvenni, tehát egyszerűen megszüntetni a vármegyéket. Hiszen tudjuk, hogy ez a végső, miért nem hajtják egyszerre végre?

De erre a kérdésre még talán megtaláljuk a feleletet, egyrészt abban, hogy az a régen célba vett ügyvezetett államosság sokba kerül, tehát apródonként hozzájuk, hogy a költségvetés ne legyen egyszerűen feltűnően nagyobb, másrészt talán úgy vélik, hogy így kisebb lesz az ellenzék is, mintsem ha egyszerre mondanák ki a halálos ítéletet minden ügyvezetett önkormányzat — autonómia — felett.

De már annak csakugyan nem vagyok képes semmiképp semmi magyarozatát találni hogy midőn a vármegyéek ellen irtó háborút folytatnak: a városokat nem bántják! Épen a szóban forgó javaslat még a rendezett tanácsú városoknál is meghagyja azt a pénzügykezelést és számvevőséget jelen állapotában.

Hát az is — erit mihi magnus Apollo — aki ezt nekem megfaji. Talán csak nem akarják azt állítani, hogy a vármegyéek kevésbé hazafiasak, mintsem a városok? Ilyent még csak gondolni sem tudok. Vagy talán azt mondják, hogy a városok műveltebbek? Arról nem vitatkozunk — ha talán lehetne is — hogy általános műveltség szempontjából a

városok felülmulják a vármegyéket, de itt csak a *politikai* műveltségről lehet szó, már pedig politikai műveltség dolgában csakugyan nem tagadhathja senki, hogy a vármegyéek állottak feljebb — Élünk még, habár csak mint fehér hollók, akik a megyei életben részt vettünk, abban, a mely a multban képes volt a legválságosabb esetben is a hatalom tulajdópai ellen megvédeni az alkotmányt, amely nélkül ma már nem léteznék magyar *nemzet*, és Magyarország csak földrajzi fogalom volna.

Ime! öntudatlanul is rábukkantunk a megfajthatatlannak hitt magyarozatra. *Epen ezért kell hát a vármegyéket, de nem a városokat is — megsemmisíteni, mert nem a városok, de a vármegyéek tudtak a hatalomnak ellentállani!*

De hát miknek mondjuk azokat kik szándékosan semmisítik meg a nemzet ellenálló erejét?

A szomorú veget ért nagymihályi demokrata felbuzdulás epilógusaként kaptuk a következő nyilatkozatot:

Alsó-Hrabóc, 1901. jun. 22.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

A Felső-Zemplén június 20-iki számában *Sulyovszky István* ur június 19-én kelt levele közöltetik, melyet ő avégből küld a szerkesztőségnek, hogy ezen lap utján hozza hűveinek tudomására azon okokat, melyek miatt nem fogadja el a nagymihályi választókörlet képviselőjelöltségét, és pedig:

Első oknak mondatik *Stépan Gábor* urnak dr. *Roth Mihály* és *Widder Samu* urak jelenlétében levélirő előtt jun. 16-án tett azon nyilatkozata, hogy:

„Ne fogadjam el (t. i. Sulyovszky) a jelöltséget, mert az ellenpárt kortesszorgalma már is alkalmasnak látszik a közbékek — melynek fenntartásán ő (t. i. Stépan) — velünk 25 éve közremunkál — megzavarni, sőt a közérködségét feljavítani, sőt a közérködségét feljavítani.

Ez oly súlyos vád, amelyet leghatározottabban kell visszautasítanunk, egyszerűen mind ki kell jelentenünk, hogy ha ilyképen nyilatkozott is, legszülkebb magánkörben, Stépan Gábor ur, — nem látjuk be, miért hozza *Sulyovszky István* ur ezen gyanúsításokat újságilag nyilvánosságra (jun. 19-én) és zavarja minden ok nélkül a már jun. 17-én velle, gróf *Andrassy Géza* és *Czibur Bertalan* urak előtt megkötött békekéjét, mely jun. 18-án *Parnón* lett ünnepélyesen és nyilvánosan szentesítve és melyet mi „Ellenpártiak” a legjelöltségben kívánunk és fogunk megtartani.

Többek megbízásából és nevében:

Gancsough Miklós.

Nekrológok.

Koszoruba szedtük azokat a cikkeket, amelyek a főispán távozásáról a nagyobb lapokban megjelentek. Olvasóinkat bizonyára érdekelné fogja, hogy mit ír az ország sajtója *Molnár István*ról

Bizony nem a legjobbakat. Kivételem nélkül megrójják hibáit, erőszakoskodásait, még a felhívatalos *Magyar Nemzet*, sőt a Kassin megjelenő *Felsőmagyarország* c. kormányparti újság is, amely pedig a volt főispánhoz közelálló körökből szokta kapni tudósításait. Ami azt mutatja, hogy hatalmas emberekről csak bukásuk után meri elmondani a világ az igazat.

Ime a koszorú:

A Hazánk így ír: A királyi elhatározással, amely megadván *Molnár István* nak a felmentését, mint főispánt gróf *Hadik* Bélát állítja Zemplénvármegye élére, végre megoldást nyer a tengeri kigyóként véghetlen hosszúra nyújtott zempléni főispántársítás. Ez az intézkedés általános megnyugvást kelt a megyében, kivéve a feltáros mamelukokat és azt a pár főurat, akik Molnár főispánban támaszkodtak vélték s a kiknek Molnár István azt köszönhette, hogy oly hosszán uralkodott. Általános a megkönnyebbülés a vármegyében, bár az igazság kedvéért be kell vallani, hogy kivéve azokat, kiket Molnár főispán erőszakosan elnyomott és politikailag üldözött, egészben véve személyes antipátiát a zempléni irányában nem tápláltak. De miután távozásával egy épp oly téves, mint szerencsétlen politikai rendszer (a Tisza — Bánffy korszak) egyik legtipikusabb alakját látjuk letűnni, a zempléni csak örülhetnek és fellélegzének. Ki kell emelni és hangsúlyozni, hogy Molnár István magánjellemét gáncs nem érheti; ő egész főispansága ideje alatt nagy hatalmat, nagy politikai befolyást saját érdekében önző célokra sohasem használt fel. Ő egyetlen egy pénzintézetnél vagy vállalatnál, amint azt, sajnos, közhivatalban levő urainknál napirenden levőnek látjuk, nem vett részt. Mint ember, mint társalgó, mint házigazda kellemes, nyájas, vendégszerető volt. Egyzóval gavallér ember volt, tetőtől-talpig. Mint politikai azonban mindezeknek ellenkezője volt. Despotá volt ő a szó szoros értelmében, ellenvéleményt nem tűrt, aki nem hajlott meg akarata előtt, azt elnyomta és üldözte. Az embereket árunak tekintette, akiket meg lehet vesztegetni; aki nem volt befolyásolható, ha rendelkezhetett vele, azt vele éreztette, akivel nem mert nyíltan éreztetni, azt alattomosan támadta meg, nem átalotta a magánügyekbe is beavatkozni. Műveltségét, mely roppant alacsony nívón állott, nagy ravasszága pótolta. Ezért volt a legkitűnőbb kortes, ebből állott az ő egész tudomány, méveltsége és minden tulajdonsága, ezért tarthatta ő magát ily sokáig egy ilyen nagy, tagadhatlan intelligens megyében. Előtte csak annak a tisztviselőnek volt értéke, aki jó kortes volt. A főszolgabírák és jegyzők e szerint állottak becsben; az önálló, független, önértetes tisztviselőnek nem voltak jó napjai ezen hosszú regim alatt. Hogy Zemplénmegyére ezen hosszú uralkodás közgazgatásilag (az északkeleti megyék között, ami az adminisztráció rosszasságát illeti, első helyen áll) közmívelődésileg, társadalmilag inkább káros, mint hasznos volt azt majd a következmények fogják

mutatni, azt a zempléni kőkáig meg fogják érezni.

Az új főispánra, Hadik Bélára szép feladat vár; a megye, bár nem ismeri, mégis előlegezi a bizalmat irányában, mert úgy hallja, hogy ambíciója az az adminisztrációt rendbe hozni. Ebben, őt, úgy vagyunk értesülve, az összes hangadó elemek támogatni fogják.

A Magyarországi: Hogy *Molnár István*, Zemplénmegye főispánja távozhatoit, azt még néhány hónappal ezelőtt senki sem hitte. Mikor a Magyarországi *Molnár* távozásáról az első hírt közbebecsátotta, Zemplénből a cáfolatok egész áradata zúdult reánk, hogy miként is lehetne elképzelni a liberális rendszer ez oszlopos tagjának távozását. *Molnár István* típusa volt a Tisza-féle főispánoknak, akiknek a rendszer fontartása volt az egyetlen kormányzati elvük. És most látniuk kell Tiszának és Bánffyéknek, hogy a leghitebb emberek miként dőlnek ki sorra.

Budapesti Hirlap: A zemplénmegyei főispánválasztásnak híret holnap adja a hivatalos lap. *Molnár István*, hosszú éveken át főispán, nyugalmamba vonul s diszult viszi magával a Szent István rend középkeresztjét. Utóda *Hadik Béla* gróf lesz, a ki a fiatalabb nemzedékből való s becsavagygyal ül a főispáni székbe. Ez a változás a zempléni politikai életet barátságosabbá, tehát nyilván gyümölcs-terembőbbé is fogja tenni, a mi ráfér a vármegyére, amelynek, ha igazságos akar az ember lenni, el kell ismerni, hogy eddigi legfőbb közgazgatása alig volt egyebé, mint egy felsőbrendű kortes-szolgálat.

A felhívatalos *Magyar Nemzet* is ezt mondja: gróf *Hadik Béla* 1870-ben született Páloczon, Ungmegyében. Középszolott Kassin és Pozsonyban, a jogot pedig Budapesten hallgatta. Tanulmányainak befejezése után hosszabb külföldi utat tett és tisztán politikai tanulmányokkal foglalkozott. Az új főispán ügy Budapest, mint a felvidéki megyékben előkelő szerepet játszik a társaságban és kinevezése széles körben kelt ösztöne örömet. Különösen Zemplénvármegyében, a hol nagyon sok fontos feladat megoldása vár az új főispánra. Ünnepléses beiktatása a jövő hónap közepén lesz.

A Felsőmagyarország így ír: Ugy a főváros, mint a zempléni sajtó rokon-szerenven fogadja, hogy a Zemplénvármegye főispáni székébe a fiatal *Hadik Béla* gróf ül. Telve ambícióval, ifjú munkavaggyal, kitűnő előképzettséggel és tetterejnek legszébb korában van az új, fiatal főispán, az az, ami Zemplénvármegye társadalmi és politikai köréit örömmel tölti el a fogadtatás előtt. Nehéz lesz az új főispán szerepe és tiszta élelítésével, világos és józan körültekintő óvatossággal kell megkezdenni, mert ha jó előre nem látja át a mostani zilált állapotok bajainak okait, könnyen szenvedhetnek hajtóórést az ő szép intenciók. Tudjuk ugyan, hogy nem fog teljes hitelt adni annak az információnak mely a ziláltágok okait elődje hibájából rója fel. Sőt szeretnők látni, hogy a Molnár István rajongó liberalizmusa az ő gondolkodásába is átláthatódik. Természetesen az ő apróbb politikai hibáinak mellőzésével. Tudjuk azt is, hogy az új főispán szabad gondolkodásával és po-

litikai intelligenciájával teljesen távol tartja majd magától a megye egyik részéből erősen kisugárzó reakcionárius befolyást. A fiatal Hadik gróf bizonyára ösmeri azokat a motívumokat, amelyek a főispáni kinevezés előtt e körül folytak és ez is elég hű tükör lehet egy-más politikai aspirációról. Egyébként, ahogy az új főispánhoz közel álló kiváló politikai egyéniségtől értesülünk, a főispán elég kimerítő információt nyert a zempléni állapotokról és mint zempléni birtokos régóta megfigyelve a megye közéletét, teljesen tisztán áll előtte a helyzet minden irányban. Legközelebb a zempléni választókerületről nyerünk tudósítást — igen objektív és a viszonyokat a maguk igaz mélyében ösmerő forrásból — ez képet nyújt majd arról, hogy milyen politikai terrumnura lépett az ifjú és ambiciózus Hadik gróf. Nagy érdeklődéssel fogjuk figyelni ezt a valóban bravur-munkát igénylő működését.

Tisztviselők kívánsága.

Az állami tisztviselők országos mozgalmának hullámait Ujhelybe is eljutották. Megalakult a mozgalom helyi végrehajló bizottsága, következőleg: elnök Keresztessy Lajos, intéző elnök Markovics János, jegyző Fuller Gyula.

A tordai tisztviselőnek a napilapokból ismert fellépése folytán 103 aláírással ellátott kérénynt intéztek Dókus Ernő orsz. képviselőhöz, hogy a parlamentben s azonkívül támogassa mozgalmunkat.

Természetes dolog, hogy helyeseljünk a tisztviselők mozgalmat, s kívánjuk, hogy annak sikere legyen. Annál inkább örülünk ébredésüknek, mert abban a nemzet általános ébredésének, s az eddigi átkos tepszedséglét való felátadásának egyik jelenségét látjuk. Ha tíz esztendővel ezelőtt fogtak volna hozzá, ma már rendezve lenne a dolog.

Egyéb mondanivalóinkat erről az ügyről jövő számunkra hagyjuk, — most csak egyet akarunk még megjegyezni: Nem értjük, hogy mit várnak az ujhelyi tisztviselők épen Dókus Ernőtől, — attól a Dókus Ernőtől, aki szó nélkül törte, hogy a Hegyalját, s benne az ő választókerületét az olasz borvámklausula fenntartásával gazdaságilag megöli, aki soha egy árva szót nem szólt az ő választókerületének ezért a legfontosabb érdekéért, — aki felül akár teljesen tönkre tehetik, épüsit-hatják kerüllete lakosait igazságtalan és káros vámszerződésekkel, — még csak a szánt se nyitja ki ellentük.

Ha mozognak, agítának a tisztviselők, elérhetnek valamit, de hogy a Dókus Ernőhöz beadott kérénynek még a kétszeri szenteltviznél is kevesebbet fog használni, arról biztosak lehetnek.

De hát miért is tenne Dókus Ernő valamit a kerületéről, mikor a nélkül is megválasztják?

A kérénynt kivonatossan itt közöljük:

Nagyságos Képviselelő Úr!

Nagyságodhoz, mint az ország törvényt hozó testületének egyik tagjához, az állami tisztviselői kar azon teltetésében intézi jelen tiszteletteljes kérését, hogy Nagyságodnak bölcsessége, humánitása és jogérzete fel fogja ismerni azt, miszerint ennek teljesítése nem pusztán a tisztviselői kar magán érdekének előmozdítását képezi, hanem egy egész társadalmi osztály, Magyarország intelligens középosztályának léte érdekét is közvetlenül érinti és szolgálja.

Nem hisszük, hogy ez állításonkat igazolni kelljen.

Nem hisszük, hogy esetelni kelljen egy hivatalnok, s különösen az alsóbb rangosztályban levő állami tisztviselő anyagi helyzetét, ki, miután hosszas fáradsága, küzdelmei s kitarló munkássága után végre elérte azt, hogy mint állami tisztviselő, magát önállóan tudhatja s talán ifjúkori ábrándjainak elérése gyanánt boldog családot alapított, miként kell hozzájárulni az anyagi megélhetés gondjaival. Ismeretes ez mindenki előtt, s nem tiltó-

ható nyomorunk hirdeti, hogy az állam tisztviselőjének fizetés: csak arra elég, hogy azt az élethalálától megmentse.

De van-e biztosíték, hogy ezért a terhes munkáért a jutalom be is következik? Mi biztosított arról, hogy illetéktelen befolyás nem érdemtelent érdemesít-e a magasabb állásra?

Bizonytalanságban függünk, mert nincs szolgálati pragmatikánk, mely viszonyainkat rendezné, s mely minden körülmények között módot nyújtana arra, hogy a lelkiismeretes munkásság elismerésben részesüljön.

20 év múlva, a változott viszonyok között, midén a fokozottabb igények minden oldalán és minden államban fizetés felemelését tettek szükségessé, s voltak maguk után, a magyar állami tisztviselő fizetésének minimuma egyenlő az osztrák hivatalnokét javadalmazásával.

Tisztelettel kérjük tehát Nagyságodat, méltóztatásád odaadni, hogy a magas kormány a tisztviselői kar fizetés-rendezésének és szolgálati szabályzatának már elődai határolt voltára való tekintettel még a jelen országgyűlés folyamán oly törvényjavaslatot terjesszen elő, melyben jogos érdekeink kellő védelmet találjanak.

A MEGYE ÉS A VÁROS.

× Városi közgyűlés lesz penteken, jun. 28-án temerdek sok mindenféle tárggyal, különösen egy csomó szabályrendelettel. Így tárgyalás alá kerülnek:

A gabonavásárlásról és a termény bevasárlásokról szóló szabályrendelet. A családok be- és kiutazásáról szóló szabályrendelet. A miniszeri rendelet alapján átdolgozott építkezési szabályrendelet. Az utak rendbeshuzése tárgyában alkotandó szabályrendelet. A közsegélyezés módja és mérvéről alkotandó szabályrendelet.

Ezeket felül pedig:

A villanyvilágítási és erőátviteli rész-vénytársaság kérényre iródelhelyiség hi-építése iránt. A tisztviselői kérényre évi faszükségletű megsekelte áron beszerezhetése iránt. Tanács ijavaslat a viokai szőlő-ut kitépítéséhez a közsgégi közmunka alából bizonyos összeg kitalása tárgyában. Tanács i határozat a távbeszélő és tüzelő álmomok létesítés tárgyában.

A mi a szabályrendeleteket illeti, azokra nevez meg a múlt évben megígérte a polgármester, hogy tárgyalás előtt tájékoztatót vegett könyomatva szét fogja osztani a közgyűlés tagjai közt. De úgy látszik, ez is esékigéret maradt.

× A választási és közoktatásügyi kormány figyelmét felhívjuk arra, hogy az 1890-iki nemzeti inuizumok tisztele-tére a helybeli tőtéren emelt és a kormány hozzájárulásával restaurált műemlek körül legfőképpen korosmai élet folyik. A mi rendezett tanácsunk bölcsessége ugyanis abban látja a város haladását, ha nemel több helyen esz-nelk, isznak, muzsikálnak. S szokott macacosságában nem akar tágítani attól, hogy abban a kis parkban, a hol ez a műemlek áll, ez a „nagyvárosi élet” minél jobban kifejlődhik. Sem a kath. templom közelsége, sem a műemlek rendeltetése nem alterálja annál kevésbbé az egyes helyi felszólalások. Megpróbáljuk tehát így, haha felülről jó az áldás.

BIT.

Igazság, mely csak néha él.

Nagy Rozvágyról írjak: Hogy mily kevés tekintély tulajdonított nekünk a fennálló törvényeknek, arra nevez elmondok egy figyelmet érdemlő esetet, mely szatirikus jellegénél fogva a maga nemében — a sok többi közt — nem épen mindennapi.

Van nekünk a minisztérium által 1895. évi január hó 25 én 6098/1895. sz. a megerősített »Építkezési szabály-rendeletünk«, és annak 22-ik §-a értelmében — falukon, és főleg azoknak fűtőcím építendő lakházakat, de szű gazdasági épületeket is csak cserép,

lemez, vagy zsindegy fedéllel szabad befedni.

Tehát, fűtőcím belsőségen épített lakásokat és gazdasági épületeket náddal és szádmával mint gyulekony fedő-anyagokkal nem szabad befedni. És ez helyes is. Ellenben a községeken kívül s különösen tanyákon, a nád és szádmafedél kérdésétlenül használható.

Ezen határozott intézkedése ellenére a vármegyei statutumnak a múlt 1900. évben nálunk N. Rozvágyon az történt, hogy egy kis birtokos nagyobb mérvű dohánytermelési engedélyt eszközölt ki magának, mely mintegy 8 kat. holdra terjed. (Megjegyezendő, hogy már a multban, mint kisternelő, több rendbeli kontrabántot is csinált).

A termelési engedély kinyerése azon kötelezettséget vonta maga után és azt az illető feltételül tartozik teljesíteni, hogy egy 17 öl hosszú s 5 öl széles dohányszőlőpajtát köteles deszkafalakkal nádfedél alá építeni.

Ezen kötelezettségnek már 1900 ban elegendi is kellett tennie.

Ezen dohánypajta így modorban (t. i. nádfedéllel) való felepítése éppen az augusztus 14-én dult nagy tüzvész utáni napokban vette kezdetét, tehát azon csapás után azonnal, amint a nagy tüzvész siralmas emléket még csak ki sem pihenhetük, s el nem felejtettük.

Nagyon természetes, ez az építkezés mindnyájunk figyelmét felhíván, a közsgégi bíró által megtettük a kellő megfigyelmeztető jelentést a szolgabírói hivatalnál.

A jelentés eredménye pedig mi lett? Az, hogy miután az állam érdekében van szó, türni tartozik a község, hogy ezen náddal felett dohányszőlő pajta a főteza közepén nyulnik végig.

Tehát az állam érdekében egy közsgé elhamvadhat és földönfutóva lehet, mert azt az állam dohánytermelési egyed-rasága így kívánja.

Ennek a jőzón föbe nem férő állapotnak és helyzetnek mevyvizsgálásit és utólagos rendbehuzatalának elintézését, az illetékes hatóságok becses figyelmébe igen melegen ajánlom.

Mert amire kötelezi a közsgégi lakosságát a fent említett vármegyei statum, azt hiszem, hogy arra az államot is éppen úgy kötelezi, és ha ez nem így áll, akkor a törvények meghozatál-val időt vesztegetni, teljesen felesleges dolog.

A dohánytermelőnek tessék kiűnn a tagbirtokon, ahol a termelés törté-nik, dohányzárító-pajtaját építtetni, és nem bent a faluban a község közepén.

Az állam közgei pedig figyelembe veheték azt, ha na, jobb termelési engedélyt adnak ki, hogy az illető, a község tuzbiztonsága mellett bent a faluban építhet-e szőlőpajtát?

Ha kiűnnk az, hogy nem: akkor a termelési engedélyt nem neki, hanem annak kell kiadni, a ki közveszélytelen helyen állíthatja fel szarító pajtaját, és az ő dohánytermelési engedélye a községi lakosságát örökös rettegésben nem tartja.

Külömben pedig, ha kellő elbírálás tárgyává tessük ezen dohánypajta rendeltetésit és hivatatást, azt találjuk, hogy ennek főrendeletése tulajdonképpen az: hogy a juhoknak téli szállásul szolgáljon, de ezt sem az állam, sem a hatóság még eddigi nem tudta!

A mai »modern« életben ezt »életre-valóságunk« nevezük!

n—j.

HIRÉK.

Tariska Dezső felett.

Most akart bucsuzni

Töletek emberek!

A választás perében

A lelkész néma lett! . . .

E kedves ifju

A jó barát szíve,

Megfagyott, megemült

Ajაკan az ige! . . .

Előmenetelt.

Szép jégyszé kezét,

— Ily ifju korban,

A halál tépte szét! . . .

A lelkész imája,
Rokonszenves lényec,
Hova törekedett,
Felszállt már az égbe!

Az égnék még ma is
Kedves az áldozat!
Azért ragadja el
Ó a legjobbakat,

Hogy a veszteségen
Olkujunk! Emberek!
Az igaz fajda'om
Emelje felketek

A nagy mindenséget
Összetartó lényhez . . .
Az ég, föld urához,
A hit Istenséghez! . . .

Hit nélkül nincs élet!
Felázad a lélek! . . .
A kétségbesés
Örvénybe téved!

Ha hivatatásának
Lett vón áldozata,
Vagy a csatatéren
Hull el, mint katona,

Bánattal telt szívünk
Talánna támponot,
Míg így a veltelen
Éttől is megfosztott!

Egy reményünk maradt
— Búcsu szavunk zárjuk!
Hogy még mi az égben
Tariskát meglátjuk! . . .

S ott egymás kebelén
Mindent átérezve,
Még egyszer, megújul
Mi el van temetve.

Id. Bajuss József.

Évzáró ünnepély a Carolineumban.

Sátoraljújhely, jun. 25.

Most, mikor a Carolineum nőnevelő-intézet kapui bezáródtak, jól esik visszagonolnunk azokra a magas színvonalon álló ünnepélyekre, melyek ebben az intézetben e tanévben lefolytak. A Carolineum a Jelfolyt tanévben minden alkalmat meg-ragadott, hogy hazafias érzilettel megünnepelje a magyar történetírás lapjaira arany betűkkel felírott napokat, hogy lerója kegyeletűt dícső nagyjaink iránt. A magyar szabadság születésének 53. évfordulóját épen oly igaz bensőséggel, mint valóban megható külső pompával ünnepelte meg. Vörösmartynak születése százados évfordulója alkalmából múltó ünnepélylvel adózott. A november 23-iki lélekemelő ünnepélylvel megdicsőült Nagyszasszonyunk irányában róta le kegyeletét. Az a kétszer is megismételt, fényesen sikerült hangverseny pedig, melyet az intézetben felállítandó könyvtár érdekében tartottak, szép összeget juttatott az illető nemes célra. Bubes Zsigmond születésének 80. évfordulóján és még más alkalmakkor is szép ünnepély volt a Carolineumban. Mi akik ezeken a nemesak megnyugodt, de felemelő megyőzőződségre alkalmat adó ünnepélyeken részt vehettünk, a legnagyobb elismeréssel adózunk az intézet ama igazán mintaszertű vezetésének, mely oly odadó lelkesedéssel ápolja az emberi erények legszebbjeit: az erkölcsiséget és hazaszeretetet.

A Carolineum ünnepélyei már bizonyos hírnévre tettek szert ama hatalmas és változatos műsor által, mely az érdeklődő közönségnek mindig valóságos műélvezetet nyújt. Így volt ez a tegnapelőtti órai- és zenevángán is. Délután öt órakor kezdődött az ünnepély, melyet diszes, nagy közönség, különösen hölgyközönség hallgatott végig. A szavalók közül ki kell emelnem Rosenberg Erzsikét, a már általánosan ismert tehetséges szavalót, ki most a „Felkőszöntés” című költeménynt adta elő oly sikerrel, oly füstá drámai hűvvel, a készségtésnek és tudásnak oly magas fokán, hogy mindenkit meglepett. Ha tovább is szorgalmasan képezi magát a szavalásban, kiforrott

tehetsége kiváló szavalóvá fogja tenni. Szintén igen szép és ügyes volt *Mitrovics* Margit szavalata, kit a közönség lelkes tapssal jutalmazott meg; *Pekary* Anna „Petőfi a hortobágyon” c. szép, de nehéz melodramát reprodukálta ily kis lednyéktől nem várt fényes sikerrel. A határ még fokozta az a szép minden tekintetben kifogástalan zenekíséret, melyet *Pekary* Margit zongorán, *Langerman* Mariska czimbalmón, és *Friss* Lenke hegudán szolgáltatott. *Thury* Mariska szavalata sem tévesztette el hatását, amit bizonyít szavalata után felhangzott, meg-megújuló taps. Közébe-közébe szép ének és zenedarabokat hallottunk. *Schweitzer* Mariska és *Thury* Mariska egy szép zongoragyakorlatban mutatták meg, hogy mint kezdők mily hamar sajátították el a zongorázás mesterségét. Ezután *Prokay* M., *Simák* J. és *Csészi* I. játszottak el hat közre ügyesen, nagy készséggel *Streabog* „Marseli”-át, mit *Huber* V. kísért szépen czimbalmón. Az énekkar a „Harangszó”, „La Pluie”, „Concertprobe” című műdarabokban és szép magyar dalokban mutatkozott be, különösen a két utolsóban nagy tetszést aratva.

Gyula Margit, mint előnekes, külön dícséretet érdemel kellemes, szép hangjáért. A „Hubay-esárdások”-at *Zajka* Jolán és *Stadler* Margit ügyesen, szép gyakorlatossággal játszották el. *Bachman* remek, fülbémisző mazurekát pedig hat közre *Weinberger* B., *Becke* A. és *Gerőcz* J. adtak elő hosszantartó tapsra villanyozva a közönséget. *Fűszes* I. *Szilágyi* Mariska *Eiszelt* I. és *Tschürer* I. nyolczkezese szintén igen tetszett. Utánuk a pádiurnára lépett két kis leányka: „Zwei Schwätzerinnen” és kimondhatatlanul érdekes diskurzusban vetélkedtek egymással a kofászkodás művészetében, edes naivságukkal folytonos derűltésgben tartva a közönséget. A két kis leányt, *Simák* Irénkét és *Mitrovics* Margitkát erősen megtapsolták. *Malarszék* Aranka és *Mitrovics* M. szépen játszották el darabjukat, majd *Gyula* Margit és *Lakatos* Lenke mutatták be kiválóan sikerült duettjükből szép tehetségüket. A hosszú műsort *Rubinstein* „Ungarische Fantasie”-ja zárta be, melyet *Schweitzer* Leopoldin, a zárdaünnepélyekről jól ismert leányka adott elő a töle megszokott ügyességgel és nagy gyakorlatossággal, kísérve *Répassky* Margit k. a. zongora tanítóó precíz játékaival. Az ünnepély végén egy leányka virágoskört adott át *Katinszky* Gézáknak, az intézet igazgatójának szép beszéd kíséretében, mely *Florentin* nővér tollát dicséri.

Egy megjegyzést nem tudtunk elhallgatni: az egész ünnepeken nem volt elég a magyar műs a magyar szellem. Ugyszólván csupa idegen darabokat hallottunk. Reméljük hogy jövőre ez is másképp lesz.

Jenő Vilmos, Matyasovszky Kálmán, Meczner Béla, Wiszmandy Jenő. Ugyint emlíjük meg, hogy az érettségít tett ifjak jótékonyfelelőtancumultására melynek *Hadady* Géza tanár a díszelőke. 27-én, csütörtökön este lesz megtartva a Boeckan. Személyjegy 2 korona, családjegye 5 korona. Tekintettel a jótékonyfelelőre, felülfizetések köszönettel fogadtatnak. A végalmi bizottság minden lehetőséget elkövet, hogy a táncmulatság sikerüljön minél fényesebbé tegye. Hiszük is, hogy a buzgóság nem lesz hiábavaló annál is inkább mert mint értesülünk mindenféle nagy az érdeklődés iránta.

A sárospataki ev. ref. főiskolában a felkészítő vizsgát *Kun* Bertalan püspök előlékelése mellett tartották meg. Hét vizsgázó közül három jelenesen végzett, többiek egyezszerűen, illetve jól képesítettek. Az érettségít vizsgán 29 tanuló vett részt. Három jelenesen tette le, heten javítóvizsgálatra utasították. A vizsgán, mint kormánybiztos *Szédeczky* Lajos dr. volt jelen. Júliusban a negyven év előtt érettségít tett egykori sárospataki tanulók tartják meg találkozójukat.

Verekedős. F. hó 23-án vasárnap d. u. 1 órakor parázs verekedések voltak szemtanúi a Tokaj főteufján sétálóknak. Az „Arany Sas” szálloda alatt lévő koreszmában mulattak: *Kocsis* Pista, *Hudák* József és még két más munkás ember. Valami fölött azonban össze küllömbözték, miből kifolyólag *Hudák*, a vasárnapi verekedések rendes hőse, megszúrta *Kocsist*. Erre aztán mintegy felszóra kivonultak a koreszmából a negyvenötötől elő és közzel és karvastagságnyi dorongokkal verték agybafejjel egymást. Ugy annyira elragadta azonban őket a hőv, hogy már békés járó kelőket is ütlegelni kezdtek. A nevezetes e dologban az, hogy e nagy zajjal és kiabálással járó verekedés a városházától pár lépésnyire történt anélkül, hogy a rendek egyetlen óre mutatkozott volna a láthatáron. Sőt amikor veszedelmes jelleggel öltött a dolog (Hudákot ugyanis megölték volna, ha a szálloda tulajdonos kezeikből ki nem menti) rendőrökért futottak. De bizony nem volt azokból található egyetlen egy sem a városházán. (Bizonyosan ebéd után sziesztájukat végezték.) A midőn aztán mindennek vége volt, megjelent *Frits* Gyula rendőrbiztos, egy rendőrsziszálása mellett a színen. S midőn egy pár jelenlevő előgedtelenségének adott kifejezést, azt felelte: „Tegyék ki a lapát”. Ugy látszik, *Frits* Gy. ur szegény nevét nyomtatásban olvasni. Legyen hát neki öröme!

Nagy vihar. Mezőlaboreről jelentik: F. hó 22-én úgy 2 óra tájban delután *Laborezról* hatalmas esőfelhőket láttunk elvonulni a délre fekvő három Csebinye s a többi ottani falvak fölött. Ebből a borzasztó esőrohamból mi is eleget kaptunk. De sokkal nagyobb záport, sőt határozottan felhőszakadást jósoltunk a fent említett községek határára. S esakugyan nemskóra megtudtuk, hogy *Felső-Csebinyét* az erős roham egészen előntötte, a mező termést a hogy alatt fekvő szántóföldekről mind lesodorta, úgy, hogy az egész domb oldal kopáron maradt s minden egyes barázda vízzel volt megtelve. — Majd az a sok izzapos víz, természetesen *Labore* felé igyekezővén, az utjában álló vasuti töltésnek rohant, s a csebinyei megálló helytől lefelé nem mészre nagy mennyiségű ölfá rakott le a pályára. Erre a csebinyei vasuti ör lefelé is fölfelé is a vasuton jelt adott, hogy mindennemű vonatot azonnal állítsanak meg és semmilyen vonatot ne indítsanak el. Az egész pályán fel *Laboreig* zűr-zavar futkosás támadt az örök között s a mint odasiettek, a honnan a vészjel adatot, a megállóhely fölött jól távol észrevették a lefelé jövő örök, hogy a faluból (Felső-

Csebinyéről) előtörő víz egy esékölkyke kis vasuti hidat veszőlyesen megrongált. Az örös vízár nem a hídacska bejáróját, hanem a kijáróját és a falakat egészen alámosta, úgy hogy a két fal helyéből megmozdult s utána a pályva v. 3 méteynyire beült. A sineket csak az összekötés tartja. Szerencsére idejében észrevették a bajt, mert a fölnégykor induló vonatnak éppen azon az alamosott vonalon kellett volna áthaladni, s lett volna oly nagy katasztrófa, mint vagy 9 évvel ezelőtt ugyanezek a csebinyei részen megtörtént. Az újheji vonat él (a d. u. fél 6 órakor) *Laborezról* segítő vonatot ment s az utasokat az akadálytól átvette. *Laboretől* *Radványig* ezen a vonalon vagy 14 napig fog szünetelni a közlekedés. A másik pályán közlekedetniet azért.

Nyilvános számadás a sátoraljai helyi izr. népkönyha egyesület által f. hó 19-én megtartott nyári táncmulatság bevételéről:

Összes bevétel: 402 kor.
 Kiadás: 133 kor. 02 fil.

Tiszta jövedelem: 268 kor. 92 fil.
 Felülfizettek: 18 koronát: dr. Schön Vilmos, 10 koronát: Zinner Henrik, 6 koronát: Haas Adolf, Widder Gyula, 4 koronát: dr. Szepessi Arnold, dr. Haas Bernát, Schön Sándor, 3 koronát: dr. Fried Lajos, dr. Ligeti József, Zinner Adolf, dr. Nánási Adolf, 2 koronát: dr. Moskovits Vilmos, dr. Stern Armin, Reichard Armin, Klár Andor, dr. Grosz Dezso, Wilhelm Henrik, Wesseli Mór, Frey Miksa, dr. Róth József, Bettelheim Márton, Frisch Heiman, Fleischer Frigyes, dr. Kellner Soma, Schröder Aladár, dr. Friedmann Armin, Huber Imre, 1 koronát: Bettelheim Mór, Bettelheim Sándor, Láng Ferdinand, Reichardt Lajos, Dávidovits Adolf.

Jegyüket megváltották: 10 koronával: gróf Mailáth József (Perbenyik), Grünstein Ödön (T. Némethi), Csernitzy István, 6 koronával: özv. Schwarcz Bernatné, Juhász Jenő, dr. Erényi Manó, dr. Kosenthal Sandor, Grünbaum Simon, 5 koronával: Adler Vilmos, Schweiger Ignátz, 4 koronával: dr. Rosenberg B. Roth József, Rosenberg Sámuel (Imregli), Czako Ignác, Guttman Israel, Teich Zsigmond, dr. Fried Samu, Landesmann Miksa, dr. Schön Hugó, Blumenfeld Jenő, Szűcs Jenő, 3 koronával: Kovács József, Kornstein Jenő, Vétessi Zsigmond, 2 koronával: Kádár Gyula, Beregszásy István, Reichard Gyula, Zinner Bernát, Perlmutter Samuel, Alexander Vilmos, Weisz Kálmán.

Fogadják az egyesület hálás köszönetét.
 Sátoraljai helyi, 1901. jun. 21-én.
Haas Adolf, Dr. Schön Vilmos,
 c. penztárnok, c. előnk.

Widder Gyula,
 c. titkár.

A „Szobránézi Társaság” az „Ungvari Dalárdá” közreműködésével, ennek pénztára javára *Agos* Csuhá Mihály ur vednőfélsége előtt f. hó 30-án, vasárnap, amely napon d. e. az „Ungvármegei Közművelődési Egyesület” évi közgyűlést tartja, a szobránézi fürdő nagytermében — hangversenyt rendez.

Révész Imre tanétnitő városunkba megérkezett és a Boek kerthelyiségben e napokban tanétnitási két esortaban megkezdte. Az ideitanfolyam alatt, több új tánc lesz tanítva, főbb súlyt fektetve a helyes tartásra és plasztikus mozdulatokra, melyek a sordülő ifjuság nagy előnyére válnak. Mire az ifjuság és a t. szülők figyelmét felhívjuk.

Az elsőség pálmája illeti meg napilajaink soraban kétségbe vonhatatlanul a Pesti Hirlapot. A hany kitűnősege van a magyar irodalomban, csaknem mind a Pesti Hirlap munkatársai közt foglal helyet: *Jókai* Mór, *Mikszáth* Kálmán, *Dóczi* Lajos, *Tóth* Béla, *Kenedi* Géza (*Quintus*), *Kozma* Andor (*Koboz*), *Kóbor* Tamás, *Ambrus* Zoltán, *Abonyi* Árpád, *Bródy* Sándor, *Murai* Károly, *Gárdonyi* Géza, *Werner*

Gyula, — oly névsor, melylyel igazán egy más napilap sem dicsekedhetik. Vezetéckiróli is elsőrendű publicisták; *Kenedi* Géza, *Kóbor* Tamás *és Bede* Jóban kívül, akik a lap belső dolgozó társai, vezércikket írnak a lapba: *Matlekovics* Sándor, *Neményi* Ambrus, *Buspach* Péter, stb. A Pesti Hirlap naponkinti gazdag és változatos tartalmán kívül — csaknem minden nap 24 oldalon jelenik meg, amivel szintén egyedül áll a napisajtóban — rendkívüli kedvezményekkel is szolgál előfizetőinek; ilyenek: minden hóra ingyenes jegyzéknapló, a *Divat* Szalon című kitűnő divatújság kedvezményes áron való megrendelése és végül a Pesti Hirlap nagy képes napló, melyet minden előfizető díjtalanul kap meg a karácsony előtti napokban. A Pesti Hirlap 1902-ik évi nagy naplára az eddigi évfolyamoknál is gazdagabb tartalommal és díszesebb nyomdai kiállításban fog megjelenni. A magyar irodalom minden kitűnősege ir az idén a naplóba, melyre mint egy beces irodalmi almanachra már most felhívjuk a magyar olvasó közönség figyelmét. Regényesarnokában a Pesti Hirlap most *Abonyi* Árpádnak A fehérszöcske c. regényt kezdi közölni. A Pesti Hirlap előfizetési díja egy hóra 2 kor. 40 fillér, félfévre 14 kor., negyedévre 7 kor. *Divat* Szalonnal (meglentien havonkint kétszer, évenként 48 színes divatkép, 24 szabás iv, mértékszerinti szabások ingyen, gyermekdivat stb.) együtt 9 korona. A Pesti Hirlap kiadóhivatalának címe: Budapest, V., Váci-körút 78. szám.

Magyar Bazár. Ezt a legrégibb, legjobb divatlapot az Athenaeum r. t. adja ki. A Magyar Bazár az egyetlen magyar divatlap, mely havonként négyszer jelenik meg mindig bő divatrésszel, gyönyörű színes divatképekkel és illusztrált szépirodalmi melléklettel. A Magyar Bazár borítékján anyai tudnyalót közöl a társaságólb, háztartásból, regényt, amennyit egyetlenege sem a hazai divatlapok közül; a Magyar Bazár előfizetési ára egynegyed évre 4 korona. Mutatóvámszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Keröpsi-út 54.

A magyar középosztály lapja, a *Hazánk*, a legutóbbi időben egészen visszatérőzi azt a fellendülést, amelyben a politikai viszonyok átalakulása következtében az agrarpolitika részésült. A magyar agrarpolitika ezen bátor és szókímóndó organuma tartalmaságában gyarapodott, terjedelemben növekedett, a szerkesztőség Budai Barna vezetésé alatt egyesíti magában azokat a publicistikai, és gazdaságpolitikai, valamint szépirodalmi erőket, amelyek a lap 8 esztendő pályafutása alatt politikai, társadalmi és gazdasági egyesületei nagy munkájának bátor harcosai voltak a tollal. A *Hazánk* különösen foglalkozik a vidék ügyével, állandó összeköttetésben van a vidék vezérégyéniségeivel, annak sajtójával és egyetlen organum a napsajtóban, amelyet nem vakít el a csillgó főváros, hanem az ország gyors erősödését a vidék erősbitésében keresi. A lap előfizetési ára félfévre 14 korona, negyedévre 7 korona egy hóra 2 kor. 40 fillér. Állandó mellékletei a *Hazánknak* a Vasárnap és a Szövetkezés, amelyet az előfizetők díjmentesen kapnak, ezen kívül a *Hazánk* előfizetői ajándékképpen egy díszes agraralumban fognak részésülni. Előfizetések a kiadóhivatalhoz intézendők. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.)

Magyar Nemzet. Politikai napilap azt a kiszámithatlan előnyt nyújtja olvasóinak, hogy 12 órával előzi meg az összes fővárosi napilapokat, s ugyanakkor, a midőn itt a fővárosban a reggeli lapokat olvasni kezdik, a Magyar Nemzet már az ország legtávolibb vidékeiben is elmondja a tegnapi összes eseményeit. A Magyar Nemzet-et már az esti vonatok röpitik a szászor értelemben a Kárpátoktól az Adriáig s dacára annak, hogy már este 6 órakor jelenik meg, mindent tud és mindent közöl a mit a többi lapok csak másnap reggel hoznak. És mégis a Magyar Nemzet a legolcsóbb na-

Julius hó elsejével új előfizetést nyitunk a „Felsomagyarországi Hirlap”-ra. Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, a kiknek előfizetése június végével lejárt, hogy a lap megrendelését minél előbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a szétküldésben fennakadás történjék.

Gamma.
 — **Gróf** Hadik Béla főispán ma reggel Ujhelybe érkezett.

— **Esküvő.** Dr. *Legeza* János ügyvédjelölt *Korlnkó* Ilona kisasszonyt, *Korlnkó* János helybeli birtokos leányát e hó 25-én vezette oltárhoz.

— **Érettségít tett ifjak.** A helybeli főgymnásiumban az érettségít vizsgálatok tegnapi érék véget, mikor is kihirdették az eredményt. A szóbelire becsájtott 23 ifju közül jeleslese harmat, jóra négyet érdemesítették. Egy-egy tárgyból pótvizsgára utasított három tanuló. Jeles érettek: *Barna* Gábor, *Marikowsky* László, *Pfeiffer* Endre. Jól érettek: *Benird*

pilap nem csak nálunk, hanem az egész kontinensen. Husz, huszonégy oldalon jelenik meg rendszeresen és előfizetési ára egy óra mégis csak 2 korona. Mutatványszám 6 napig ingyen. Cim: »Magyar Nemzet« kiadójátalala. Budapest, Kerepesi-ut 54. szám.

SZINHÁZ.

Első előadás: *San-Toy.*

Azt hiszem, hogy a jövő héten nagyon szomorúak leszünk. Mert mindössze egy hétig lesz részünk nagyvárosi élvezetben, s aztán kezdődik újra a filiszter élet. Egy hét pedig szörnyű rövid idő, az alatt még neki se melegekedhetik a publikum a műpártolásnak. S mikor már kezd nekimelegedni, akkor elvenni tőle: ez bizony kegyetlenség. Olyan, mint ha az éhes ember előtt a harmadik harapás után elvennék az ételt.

Ámbár — sajnos — ami az éhséget illeti, az nem nagyon bántja a mi közönségünket. Mert ha nagyon ráéhezt volna egy kis színházi gyönyörűségre, akkor jobban kellett volna igyekeznie ez alatt az egy hét alatt jóllakni, s nem hagyta volna üresen jó negyedrészt a színháznak. De hát ki tehet arról, ha még mindig olyan számosan vannak, akik nem vágnak szellemi táplálékra!

Pedig sajnálhatják, akik el nem jöttek. Mert ilyen remekül kiállított jól rendezett, szépen összeválogatott magas színű előadást jó régen láthatnak Ujhelyben, ha ugyan egyáltalán láthattak valaha.

És bizony itt sokat határoz a kiállítás is. Mert egy angol — Shakspeare-tragédiát elő lehet adni akár egy pajtában is teljes hatással. — de egy angol operett csak fényes kiállítással ér valamit.

Miből is áll egy angol operett? A szereplők járnak-kelnek a színpadon minden ok és czél nélkül, mentül különösebb ruhákban, hol bejönnek, hol kimennek, közben táncolnak igen sokat és énekelnek melódiákat, amikben szörnyű kevés az érzés, de annál több az élénkség, s ezzel kápráztatják az embert harmadfél óráan keresztül.

Milyen más a régi, a detronizált francia operett! Abban van lélek, érzés, annak a szövege is egy-egy mestermű. Lilit, Nebántsvirágot soha se felejtheti el, aki látta, — az angol operettekétől harmadnap már azt se tudja, hogy miről van szó bennük.

De hát most ez a divat, s azt hiszem ez is lesz még pár esztendeig. S utóvégre az tagadhatatlan, hogy sok eredetiség, bájj van ezekben az operettekben is, és ha maradandó hatásuk nincs is, egy estére le tudják kötni a nézők figyelmét.

Az a baj, hogy nálunk nagyon hirtelen foglalták el a tért ezek a darabok, s a művészeink még nem tudtak beleszokni az új modorba.

A Népszínházban ugyan épen az angol operett-invázióval egyszerre tünt fel *Fedák Sári*, aki eszményképe az angol operethez való primadonnának, de a vidék nem volt ilyen szerencsés, s itt bizony még nem igen nevelődtek ki a táncprimadonnák. Nem is csoda, hisz eddig csak a hangjokkal műveltek csudákat a művészeink, most pedig a lábukkal kell még nagyobb csudákat művelniük.

Hát nem is vehetjük rossz néven ha a tánc dolgában nem volt tökéletes az előadás. Ezt az elemet csak *Rontay* Boriska képviselte, akinek a temperamentuma nagyon megfelel az angol operett hangulatnak. Neki is sikerült az, ami Pesten *Fedák* Zsuzsának, hogy egy tulajdonképpen epizód szerepben folyton dominálta a színpadot, s mindig magára tudta vonni a figyelmet. Élénken, kedvesen játszott s ügyesen táncolt. Különösen a második felvonás szólója s a Csulival való kettős tance sikerült jól. Hangja kellemes és ének-

számaikt palkos jó kedvvel adta elő. Rokonszenvesen, szépen játszott *Kalty* Mariska is a czimszerepben de úgy látszik, hogy a tehetsége inkább a francia operettekhez való, ami körülbelül inkább dícsőret mint gános.

Nincs meg benne az az élénk, szinte bolondos temperamentum, ami az angol operettekhez kell. Különbönb a szerepe is igen üres, abból bizony még Küry Klára is igen keveset tudott produkálni.

Kalty Friezi olyan szép volt, mint egy madonna-kép, de olyan hideg is. Gyönyörű Cleo de Merode arczával remekül ékesítette a színpadot, de nem melegítette. Pedig egy-egy mosolyából egy-egy táncmozdulatából láttuk, hogy a tehetség nem hiányzik belőle, s egy kis igyekezettel igen kedves szubretté fejlődhetik.

A férfiszerepek az új operettekben egészen elmosódnak a hölgyeké mellett. És ez helyes és igazságos is. Először, mert a hölgyek szebbek, másodszor mert a XVII. században még nem volt szabad nőknek felépni a színpadon, s a női szerepeket is férfiak adták, hát illő és igazságos hogy kárpótlásul most meg a nők szorítsák le a színpadról a férfiakat.

Mindössze a három komikus szerepnek van jelentősége. S itt mind a három jó kezekben volt. Csulit *Szebeni*, Jen-Hot *Andorffy* és a eszszárt *Borbély* ügyesen adta, csak *Borbély* vitte túlságba a komikumot — pl. a trónra való ugrálása szörnyen izetlen volt. *Hunyadi* olyan volt, mint minden tenorista Jól énekelt, de kevésbé jól játszott.

A többi szereplők is ügyesek, a kar jó volt, a zenekíséret is kifogástalan.

Tapsolt is a közönség lelkesen mindvégig, különösen *Kalty* Mariskának s *Rontay* Boriskának.

Szerdán a Bibliás aszsonyt adják, reméljük, hogy egész telt ház előtt.

*Márkus Emília nem jön. *Szendrey* Mihály a kassai színgazgató minden elkövetett, hogy a kassai színtársulat ujhelyi szereplése idején három estére megnyerje *Márkus* Emiliát. A kitűző művésznő eleinte kitántsba helyezte a vendégszerelést most azonban arról értesíti az igazgatót, hogy orvosi rendeleetre megrongált egészsége helyreállítása miatt *Gleichenbergbe* kell utaznia és azért szeptemberben vendégszerelhetne csak Sátoraljajhelyben.

**Színtársulat Málócán. Az ugvári színtársulat néhány tagja a máleziai firdőpavillon termében néhány estén előadást fog tartani. A színtársulat iránt az egész környéken az érdeklődés nagy; valószínű, hogy a különben óriási terem tömve lesz a színeszettet pártoló közönséggel.

TANÜGY.

∞ **Évzáró-vizsgálat.** A városunkban ez iskola év elején megnyitott községi polgári leányiskolában ma tartották meg az évzáró vizsgálatot. Jó szolgálatot vélnék tenni a tanügynek s általában a gyermekeiket iskolázató é vidéki szülőknek különösen, ha az intézetről, annak szelleméről s a lefolyt tanügyi év eredményéről néhány méltató sorban megemlékezünk.

Mindenekelőtt konstatáljuk, hogy mindjárt az első osztály vizsgálatára kiküldött dr. *Schön* Vilmos főorvos ur a dícsőret legmelegebb hangján szóló a vizsgálatot bezáró szép beszédében a szép eredményről. Nyugodtak lehetnek a szülők — ugymond — kiknek leányai a lefolyt iskolaévben ez intézetben végezték a polg. isk. I. osztályát, mert oly értelmi alapot visznek magukkal a felső osztályokba, mely bizton és szilárdan bírja meg a további oktatást.

És e szép eredményt a lefolyt iskola évben a kezdet nehézségein és oly sok viszontagságon keresztül ment iskola tisztán a jeles tanerők kitartó, fírad-

hatatlan munkásságának és a *paedagógiai igényeknek teljesen megfelelő tanítási rendszerének köszönhető.* Az idő rövidségénél fogva nem terjeszkedhetünk ki egész *paedagógiai rendszerességgel* a vizsgálat részleteire. Nehány tényt fogunk csupán konstatálni, melyek, nézetünk szerint, általános tájékozást képesek nyújtani.

A vizsgálatból azon meggyőződést merítettük, hogy a vizsgálatok *igy vezetve*, nem felesleges formások, hanem igazán szép és tanulságteljes mozzanatait az iskolai életnek, A tanítónő nem úgy áll tanítványai mellett, mint a kiállító a magától járó felhuzott óramű mellett, nem hagyja a száraz recitálás gépieségével lepergetni a tantárgyat, hanem bemutatja a tanítás módorát, megösmertet az év folyamán követett iránnyal és szellemmel, tért nyit a tanulónak önálló következtetéstre, itéletre. A vizsgálaton jelenlevők tisztában voltak az iránt, hogy a tanulók *mit, hogyan és miként* tanultak. Jól esett látnunk, hogy polgári leányiskolánk menedékelye a józan tiszta nevelérendszernek, mely nem fecsegő bavalókat, hanem szívben és lélekben művelt honleányokat ad majd a társadalomnak.

Mindnyájan, akik a vizsgálaton jelen voltak, azon nézetben távoztak el, hogy városunk önmagának tett megbecsülhetetlen szolgálatot, midőn e hasznos intézetét, melyet nemsokára az állam vesz át, létrehozta.

NYILT-TÉR.)*

Nyilvánosság.

Paródia id. Bajusz J. költeményére.

Bajusz bácsi pegazusa
Eddig soh'se terte volna,
Hogy előtte ne lobjogjon
A haladás szép zászlója.
S mégis mi az oka annak,
Hogy még azon is megakad,
Hogy Ujhelyben polgártarsa
Már az utcán is mulathat?

Mi az oka, hogy ma ő, ki
Égész hosszú életében
Isten házat meg se nézte,
Lantját pöngetői eképen:

• Templom előtt koccintanak ...
Üdvözítő közelében.
Rájok lenéz s ha lehetne,
Elfordulna szegényében.

Cigány húzza. Milyen viszhang
Templom s szobor közt a zene.
Jó kedv csapong; járó-kelők
Betekintgenek ám ide,

És ez a fő ... Nyilvánosság
Eljött már a te országod ...
A nyilvános szerkezés
Sem késhelek, meglátsátok ...

Meg van írva, ki ne tudná?
Hogy hát: lanttal, hegedűvel
Dicséretsek és Úr Jézus
Cimbalom és kürt zengessel.

Ujhely halad! ... De elmaradt
Fél századdal Bajusz bácsi ...
Véljelmözven morált, hitet,
Mosolyog rajta akarkí.

Hisz színóros attillában,
Kőcsagtollas kuc-májában,
— Kardot rántva, — hogy mulattot
Egykor ő is hajdanában!

Soh'se nézte: Picunál e,
Vagy a Poltrán jött a kedve;
Zsinagóga vagy szentegyház
Van a csádra közelébe.

Boros hordó tetejébe
Tüzes versit szavalgatta;
Vallás — és szent „nyilvánosság”
Nem hozhatták őt zavarba.

Ma, hét íxes, tisztes korbá,
Más eszméknek hódol immár,
Különbönb meg nem vőnt volt
Március dicső Idusán!

Hancm állt von' az erkélyen
S Buza helyett szavalt volna;

*) E rovatt alatt közlőttekért a szerkesztő nem felelős.

Szavalt volna szent eszmékről,
Mikért egykor úgy rajonga.

Máskülönbönb nem óltna most
Vezeklő csuhat magára,
S bünt siraató, könnyes szemmel
Ma olyanokat nem látna,

A mi nincsen ... Mert kioszkom
Tisztességes üdüülőhely.
Nincs ott botrány, nincs tivornyá;
Ottan seuki nem ebédel.

S ha kifogás alá esnék
A haladásnak e műve,
Ugyan hát kit is illetne
A hit s tisztesség védelme?

Mert tudja meg, ha nem tudná
Bajusz-pedrós Bajusz bácsink,
Nélkülé itt megvédik még
Templomukat pápistáink.

S a felől is biztosítom,
Jó öreg Bajusz bátyánkat:
Kossuth szobra nem pirul el,
Látván ily „nyilvánosságot.”

Bock Imre.

A szerkesztőség üzenetei:

W. M. Mád. Köszönnük. Lelhetőten volt beszorítani. Jövő számunkban hozzuk.
E. E. E. Mai postával ment.
G. K. Spatak. Hízolgo nyilatkozata bőven megjutalmaz fáradságunkórt.

Kiadótulajdonos:
LANDESMANN MIKSA

Hirdetések

**Egy jó karban levő
czimbalom eladatik**

Havas Bertalannál

S.-A.-U helyett, Kazinczy-u. 509.

236- 1901. V szám

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.c. 102. §-a értelmében ezenel közhírre teszi, hogy a gálszécsi kir. járás-bíróóság 1901. évi V. 2102. sz. végzéső következtében Dr. Elek Imre és Dr. Kemény Dezső ügyvédök által képviselt Friedmann Lipót és Klein Bornát javára Deutsch József ellen 800 és 900 kor. s jár. erejű foganatossított kiel. végrehajtás utján lefoglalt és 1845. kor. becsült következő ingóságok, u. m.: rőfös áruk és szoba butor nyilvános árverésen eladatnak.
Mely árverésnek a gálszécsi kir. járás-bíróóság 1901. évi V. 2102. számú végzéső folytán fenti tőkekövetelés, és eddig összeszen bíróság már megállapított költségek erejű gálszécsi végrehajtást szonvedő lakásán leendő eszközzésőre 1901. évi Julius hó (harmadik) 3-ik napjának d. u. fél 3 órája határidőül kitűztetik és alhoz venni számdékokozó oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbbet igézőnek becsáron alul is é fograk adatni.
Amennyiben az előírtvégzőndé ingóságokat mások is le és fellifoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 102. §. értelmében ezek javára is orlandolattik.
Kelt Gálszécsen 1901. évi Junius hó 22. napján.

Sáarosy Imre,
bíróóság végrehajtó.